

LAPIN SAIRAANHOITOPIIRI
LAPPI BUOHCCEDIKŠUNBIIRE

Tarkastuslautakunta 10.5.2021

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

Sisälllys

1 Tarkastuksen ja arvioinnin toteutus	3
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
1.3 Arviointikertomuksen toteutustapa	4
2 Toimenpiteet vuoden 2019 arviointikertomuksen suosituksien johdosta	5
3 Vuodelle 2020 asetettujen avaintavoitteiden toteutuminen	7
3.1 Painopistealueet 2020	7
3.2 Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
3.3 Investointien toteutuminen	12
3.4 Rahoitusosan sitovuus	13
3.5 Muut talouteen liittyvät havainnot	13
4 Tarkastuslautakunnan muut havainnot ja arvioinnit	13
5 Johtopäätökset ja suositukset	14

1 Tarkastuksen ja arvioinnin toteutus

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntayhtymän hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnan on sen lisäksi, mitä kunta-laissa säädetään

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Perussopimuksen 26 §:n mukaan tarkastuslautakuntaan valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 3 jäsentä sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtainen varajäsen.

Yhtymävaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2017–2020 seuraavat henkilöt:

Sakari Lipponen, puheenjohtaja
Jorma Kellokumpu, varapuheenjohtaja
Markku Lehtinen, jäsen
Anne Mäkelä, jäsen
Ira Pääkkölä, jäsen (10.6.2020 saakka)
Raili Fagerholm, jäsen (10.6.2020 alkaen)

Kosti Hietala, varajäsen
Tarja Kaisanlahti, varajäsen
Pekka Veisto, varajäsen
Minna Muukkonen, varajäsen
Raili Fagerholm, varajäsen (10.6.2020 saakka)
Tuula Leinonen, varajäsen (10.6.2020 alkaen)

1.3 Arviointikertomuksen toteutustapa

Vastuunalaisena tilintarkastajana toimi JHT, KHT Katri Hokkanen.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2020 arviointikertomusta valmistellessaan 10 kokousta ja kuullut seuraavia henkilöitä arviointisuunnitelman 2020 mukaisesti: sairaanhoitopiirin johtajaa, talousjohtajaa, henkilöstöjohtajaa, infektioylilääkäreitä, mielenterveys- ja päihdepalvelut, päivystyksen ja ensihoidon tulosalue, johtaja ylilääkäreitä, kehitysjohtajaa ja tietohallintojohtajaa, pääluottamusmiehiä, henkilöstöjohtajaa ja teknistä johtajaa.

2 Toimenpiteet vuoden 2019 arviointikertomuksen suosituksien johdosta

Yhtymävaltuusto päätti 10.6.2020 merkitä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2019 tiedoksi. Yhtymähallitus on kokouksessaan 21.10.2020 käsitellyt tarkastuslautakunnan esittämiä havaintoja ja kehittämissuosituksia sekä hyväksynyt selvitykset toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai joihin on ryhdyttävä tarkastuslautakunnan esille nostamien havaintojen ja kehittämissuosituksien johdosta ja päättänyt antaa selvityksen tiedoksi myös yhtymävaltuustolle.

Arviointikertomuksen 2019 johtopäätökset tiivistettiin seuraavasti:

Myönteisiä havaintoja vuodesta 2019:

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hoitohenkilökunnan edustajat ovat olleet mukana laajennushankkeen suunnittelussa.
- Tarkastuslautakunta on saanut tarvittavat tiedot sairaalan laajennusprojektin etenemisestä ja aikatauluista.
- Hukan poisto on todettu hyväksi ja taloudellisesti kannattavaksi, ja sitä tulee jatkaa.
- Painopistealueen siirtäminen avohoitoon on toteutunut suunniteltua paremmin, avohoidon painopiste on edelleen kehittynyt positiivisesti ja siirtynyt peruskuntiin.
- Taloutta on hoidettu hyvin talousarvion mukaisesti.

Asioita, joita tulee vielä kehittää:

- Tarkastuslautakunnan mukaan eri työpisteiden toimivuuden ja yhteensovittamisen kehittämisen osalta työnkiertoa tulisi edelleen suosia.
- Joka tilanteessa on huomioitava potilaan oikea ja turvallinen kuljetusmuoto. Potilas-siirtoihin tulisi olla selkeä toimintatapa ja kirjallinen ohjeistus.
- Tarkastuslautakunnan mukaan HaiPro-järjestelmä on hyvä, mutta sitä tulee edelleen tehostaa ja kehittää avoimemmaksi.
- Yksittäisten asiakkaiden poliklinikakäyntien yhdistämistä mahdollisuuksien mukaan samalle päivälle tulisi edelleen tehostaa kustannussäästöjen ja asiakastyytyvyyden vuoksi.
- Tarkastuslautakunnan mielestä viestintästrategian tulee valmistua vuodelle 2020. Sairaanhoidopiirin ulkoisen ja sisäisen viestinnän tulee olla yhteneväistä ja vuorovaikutuksellista.
- Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan ajanvarauskeskuksen suunnittelua ja pilotointia on kehitetty, mutta on tärkeää jatkaa kehitystä kaikille ajanvarauspoliklinikoille.
- Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan taksikuljetusten kilpailutusprosessi on kestänyt turhan pitkään. Kilpailutusprosessissa valitulle palveluntuottajalle tulee järjestää asiakaspalvelukoulutusta yhteistyössä sairaanhoidopiirin ja terveyskeskusten hoitohenkilökunnan kanssa.
- Miten Lapin sairaanhoidopiirin ja Taitoa Oy:n välinen yhteistyö ja työnjako on sujunut?

- Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota Lappicalta hankittujen työterveys- huollon palveluiden kustannusten nousuun.
- Tarkastuslautakunta haluaa tietää, mikä on kustannuskehitys LapIT:n palvelujen suhteen ja onko sairaanhoitopiiri ollut tyytyväinen tilaamansa palveluun.
- Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Muurolan sairaala-alueen ja kiinteistöjen myyntiä tulisi alkaa aktiivisesti valmistelemaan.
- Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että Rovaniemen Keskuspesula Oy:n tilanne ja tekstiilihuollon tärkeys otetaan kokonaisuudessa huomioon ja kiinnitetään huomiota Rovaniemen Keskuspesula Oy:n asianmukaisen tilan tarpeeseen.
- Tilinpäätösasiakirjan toimintakertomuksen tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden ja niiden toteutumien selkeämpi ja yhtenäinen esittäminen, jotta tiedetään yksiselitteisesti, onko tavoite saavutettu.

Sairaanhoitopiirin hallitus käsitteli tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksen sekä siinä esitettyjen havaintojen perusteella laaditut selvitykset. Tarkastuslautakunta seuraa, miten tavoitellut parannukset ovat vaikuttaneet käytäntöön ja toimintaan. Seuraaviin vastauksiin tarkastuslautakunta pyytää tarkentavaa selvitystä.

Hallituksen vastaus: Potilaiden hoitolaitossiirrot tapahtuvat ohjeen (7/2012) mukaisesti ensihoidon toimesta joko ambulanssilla tai lääkintähelikopterilla, kun potilas tarvitsee kuljetuksen aikaista hoitoa tai monitorointia. Jos näin ei ole, ei ensihoitoyksikköä tule sitoa siirtoon, vaan tähän käytetään pääsääntöisesti taksikyytiä. Hoitava lääkäri tekee siirtomääräyksen ja päättää tarvittavan kuljetusmuodon hoidon tarpeen arvioinnin mukaisesti. Ohjetta päivitetään tarpeen mukaan.

Tarkastuslautakunnan mukaan terveydenhuollon kuljetusalan ammattilainen, ensihoitaja tai vastaava voisi olla tiimissä mukana tekemässä päätöstä sopivasta kuljetusmuodosta. Kotiutus- ja siirtotilanteissa on tärkeää kiinnittää huomiota sopivan ja turvallisen kuljetusmuodon valintaan.

Hallituksen vastaus: Muurolan sairaala-alueen myynti vaatii osaamista, jollaista sairaanhoitopiirin organisaatiossa ei ole. Edellisellä eduskuntavaalikaudella Sipilän hallituksen sote-uudistuksessa oli mukana Maakuntien Tilakeskus Oy, jonka vastuulle Muurolan sairaala-alueen odotettiin siirtyvän. Muurolan sairaala-alueen tulevaisuudesta on käyty useita keskusteluja eri tasoilla Rovaniemen kaupungin edustajien kanssa. Suunnitelmissa on ollut myös konsulttipalvelun kilpailuttaminen myynnin toteuttamiseksi. Muurolan sairaala-alueen ja kiinteistöjen myyntiä tulee alkaa aktiivisesti valmistelemaan viimeistään vuoden 2021 aikana.

Tarkastuslautakunta seuraa tilanteen kehittymistä 2021 vuoden aikana.

Annettuja selvityksiä voidaan muilta osin pitää riittävinä ja havaintojen perusteella päätetyt toimenpiteet oikean suuntaisina.

3 Vuodelle 2020 asetettujen avaintavoitteiden toteutuminen

3.1 Painopistealueet 2020

Valtuusto asetti talousarviossa 2020 toiminnalle seuraavat painopisteet/avaintavoitteet:

Asiakkaat ja vaikuttavuus

- hyvä asiakaskokemus
- turvallisuus
- vaikuttavat hoitoratkaisut

HaiPro-ilmoitusten määrä väheni 20 % medisiinisen hoidon tulosalueella, mikä ei ole tavoitteen mukaista. HaiPro-ilmoitusten käsittely yksiköissä haittatapahtumien juurisyiden selvittämiseksi on palvelun laadun ja turvallisuuden parantamisen kannalta erityisen tärkeää, ja siihen on panostettu. Tarkastuslautakunnan mukaan HaiPro-järjestelmä on hyvä, mutta sitä tulee edelleen tehostaa ja kehittää ja tulokset tulee hyödyntää.

Merkittävää hoitovelkaa ei tilinpäätöksen mukaan ole. Tarkastuslautakunta on kuitenkin huolissaan myöhemmin mahdollisesti realisoituvasta hoitovelasta.

Asiakaskokemusten ja -palautteiden merkitys tulee kasvamaan ja se tulee huomioida palveluprosessien suunnittelussa varsinkin poikkeusoloissa. Käyttöön otetusta Taplause-asiakaspalautejärjestelmästä saadun tiedon käsittelystä ja prosessoinnista haluttaisiin lisätietoa.

Henkilöstö

- työhyvinvointi ja vuorovaikutteinen osallisuus
- avoin ja oikea-aikainen viestintä
- osaamisen tunnistaminen ja laaja hyödyntäminen

Sairauspoissaolot vähenivät kokonaisuudessaan 18 %.

Operatiivisella tulosalueella henkilöstömitoitus Helmi tehtiin kaikkiin yksiköihin 2020 vuonna.

Medisiinisen tulosalueen palkat ja henkilöstökulut toteutuivat tulosalueen tasolla alle suunnitellun 95,02 %. Hoitohenkilökunnan palkkatoteuma oli suunnitellun mukainen 98,24 %. Sijaismäärärahat ylittyivät reippaasti suunnitellusta, mutta toteuma oli 20 % edellisvuotta pienempi.

Ilman hakumenettelyä vakinaistettiin 77 työntekijää, jotka olivat pitkään hoitaneet työsuhteista tehtävää. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työsuhteet pitäisi täyttää avoimella hakumenettelyllä ja työsuhteiden ketjuttamisista pitäisi päästä eroon.

Hoitohenkilökunnan osalta vakituisen henkilöstön rekrytoinnissa ei ole ongelmaa. Sijais-työvoiman saanti on sen sijaan ollut ajoittain haastavaa.

Lääkäreiden palkkakulutoteuma (87,59 %) jäi rekrytointiongelmien takia suunnitellusta.

Sopeuttamisohjelman myötä rekrytointiyksikössä on vähennetty osaavan varahenkilöstön määrää, mikä on aiheuttanut osaamisvajetta sekä ulkopuolisten sijaisten rekrytointia akuuttien poissaolojen sijaistuksiin. Rekry-yksikön toiminta ei ollut täysin tavoitteen mukaista.

Medisiinisen hoidon tulosalueen sairauspoissaolot laskivat 12,9 %, mutta osa-aikaiset sairauspoissaolot lisääntyivät 11,4 % viime vuoteen verrattuna. Työkykyjohtamisella on suuri vaikutus sairauspoissaoloihin.

Kehityskeskustelujen toteutuminen on vaihtelevaa eri tulosalueilla, ja ne ovat osittain jääneet käymättä.

Covid-19-pandemialla on ollut vaikutusta työhyvinvointiin poikkeuksellisten toimintatapojen ja työn kuormittavuuden lisääntymisen vuoksi. Pandemia vaikutti myös henkilöstön mahdollisuuksiin pitää kertyneitä lomia säädetyssä ajassa.

Läsnäolokoulutusten sijaan on nopealla aikataululla siirretty etäkoulutuksiin niiltä osin kuin se on ollut koulutuksen kannalta mahdollista.

Avoimen ja oikea-aikaisen viestinnän merkitys korostui erityisesti pandemian aikana. Viestintää voisi kuitenkin yhtenäistää ja parantaa edelleen.

Talous

- kustannustietoisuus ja taloudellisuusvastuu koko organisaatiossa
- parhaat käytännöt ja prosessien standardisointi
- jatkuva järjestelmällinen hukan poistaminen

Henkilöstökulujen toteuma 2020 tilikaudella oli 108,8 milj. euroa, joka on 0,6 milj. euroa eli 0,6 % suurempi kuin vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Toteuma talousarvioon nähden oli 99,8 %. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon osuuskunnan vaikutusta henkilöstön saatavuuteen ja henkilöstömenoihin.

Talouden tasapainotusohjelman toteutuksen seurantaan kaivataan selkeämpää esitystä. Kustannustekijöiden ja mitattavien tavoitteiden säännöllinen seuranta ja arviointi yksiköittäin ja tulosalueella toteutui osittain.

Covid-19-pandemiasta huolimatta sairaanhoitopiirin talous toteutui suunnitelmien mukaan.

Prosessien kehittämisen toteumat on kuvattu hyvin tukipalveluiden osalta tilinpäätöksessä, mutta hoitotyön osalta toteumat jäävät epäselviksi.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota ensihoitajien palkkaharmonisoinnin vaikutuksiin ja pyytää huomioimaan vaikutukset myös muiden alojen palkkojen osalta.

Hukan poisto on todettu hyväksi ja taloudellisesti kannattavaksi, ja sitä tulee edelleen jatkaa.

Prosessit ja rakenteet

- potilaan osallisuus
- sujuva hoitoon pääsy
- kirjaaminen ja tiedolla johtaminen

Rovaniemen kaupungin mielenterveys- ja päihdepalvelut yhdistettiin vuonna 2017 sairaanhoitopiirin psykiatrisen hoidon tulosalueeseen. Kaupunki päätti loppuvuodesta ottaa päihdepalvelut takaisin omalle järjestämisvastuulleen vuoden 2021 alusta. Takaisinotto koskee päihdehuollon erityistason palveluita, ei mielenterveyspalveluita. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toteutettavat organisaatiomuutokset tulisi arvioida tarkemmin ja pitkäjänteisemmin.

Medisiinisellä tulosalueella terveyskeskukseen jatkohoitoon siirtyvien määrä on vähentynyt.

Keuhkosairauksien osasto lakkautettiin ja erikoisalan potilaiden sairaalahoito toteutettiin sisätautisten erikoisalojen muiden potilaiden hoidon yhteydessä.

Muutoksiin reagointi on ollut tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan sujuvaa.

3.2 Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sairaanhoitopiirin sitovat tavoitteet olivat vuonna 2020 seuraavat:

Käyttötalousosan sitovuus

- toiminnalliset tavoitteet

Tuloslaskelmaosan sitovuus

- sairaanhoitopiirin toimintakate
- sairaanhoitopiirin tulos

Investointiosan sitovuus

- nettoinvestointien kokonaisloppusumma

Rahoitusosan sitovuus

- lainakannan muutokset

Sairaanhoitopiirin ulkoinen toimintakate

Valtuuston asettama tavoite	Sitova tavoite	Toteutuminen
Sairaanhoitopiirin ulkoinen toimintakate on talousarvion mukainen	Kyllä Muutettu talousarvion tavoite oli 8,303 milj. euroa	Toteuma oli parempi kuin muutettu talousarvio Toteuma oli 11,670 milj. euroa

Sairaanhoitopiirin ulkoinen toimintakatetavoite saavutettiin. Tavoite oli muutetussa talousarviossa 8 303 868 euroa ja toteuma oli 11 670 840 euroa. Tavoite toteutui 3 366 972 euroa suurempana kuin oli tavoite.

Talousarvio on toteutunut valtuuston linjauksen mukaisesti.

Tulosalueiden ulkoiset toimintakatteet:

Tulosalue	Muutettu TA 2020 ulkoinen toimintakate	TP 2020 ulkoinen toimintakate	Ero €
10 Rahoitus	0	82	82
11 Keskushallinto	-13 118 620	-8 535 092	4 583 528
12 Tukipalveluiden tulosalue	-17 180 497	-19 303 630	-2 123 132
13 Medisiinisen hoidon tulosalue	23 787 757	23 163 715	-624 041
14 Operatiivisen hoidon tulosalue	25 011 576	25 015 538	3 962
15 Päivystyksen ja ensihoidon tulosalue	6 378 579	7 458 686	1 080 107
16 Mielenterveys- ja päihdepalv. Tulosalue	8 998 916	7 475 782	-1 523 134
17 Sairaanhoidollisten palvelujen tulosalue	-24 812 530	-23 231 608	1 580 922
18 Projektien tulosalue (laskennallinen)	-997 202	-653 291	343 911
19 Muonio-Enontekiön perusterv.huolto	235 889	280 657	44 768

Tulosalueiden toimintakatteet poikkeavat merkittävästi talousarviosta. Talousarvioon ei tehty muutoksia tulosalueille Covid-19-epidemian aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen vuoksi, koska ennakoiti oli haastavaa.

Tukipalveluiden kuluihin on kirjattu koronakustannuksia.

Tilikauden tulos

Valtuuston asettama tavoite	Sitova tavoite	Toteutuminen
Sairaanhoidopiirin tilikauden tulos on talousarvion mukainen	Kyllä Tavoite oli -1,38 milj. euroa	Toteuma oli parempi kuin muutettu talousarvio Toteuma oli 3,56 milj. euroa

Sairaanhoidopiirin tulostavoite toteutui. Tavoite tilikauden tuloksen osalta oli muutetussa talousarviossa -1 379 284 euroa ja toteuma 2 194 119 euroa. Toteuma oli 3 573 403 euroa suurempi kuin tavoite.

Talousarvioon 2020 kirjattiin 4,4 miljoonan euron sopeuttamistarve, jonka edellyttämät toimenpiteet suunniteltiin ja kirjattiin sopeuttamisohjelmaksi. Hallitus hyväksyi sopeuttamisohjelman helmikuussa 2020. Keskeisiä sopeuttamistoimenpiteitä olivat keuhko-osaston 3B sulkeminen ja Lapin päihdeklinikan lakkauttaminen.

Potilasvahinkovarausta on purettu taseesta 2,8 miljoonaa euroa.

Koronapandemian vuoksi elektiivistä toimintaa ajettiin alas, ja tästä johtuen saatiin säästöjä kustannuksissa ja tasapainotusohjelman toteuttaminen saatiin hyvin eteenpäin.

Käyttötalouden toiminnalliset tavoitteet

	Muutettu					
	TA 2020	TA muutos	TA 2020	TP 2020	Ero	Toteuma%
MÄÄRÄTAVOITTEET						
Avohoito						
kuntalaskutetut käynnit, omat	284 703	8 300	293 003	292 786	-217	99,9 %
kuntalaskutetut käynnit, ostetut	16 011	0	16 011	21 295	5 284	133,0 %
Suun terveydenhuolto	3 746	0	3 746	4 084	338	109,0 %
Yhteensä	304 460	8 300	312 760	318 165	5 405	101,7 %
Vuodeosastohoito						
Hoitojaksot, omat	17 450	-50	17 400	16 634	-766	95,6 %
Hoitojaksot, ostetut	2 286	2	2 286	2 764	478	120,9 %
Yhteensä	19 736	-50	19 686	19 398	-288	98,5 %
Hoitopäivät, omat	76 247	-400	75 847	68 331	-7 516	90,1 %
Hoitopäivät, ostetut	19 531	0	19 531	20 995	1 464	107,5 %
Yhteensä	95 778	-400	95 378	89 326	-6 052	93,7 %

Käyttötalouden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Avohoidon osalta määrälliset tavoitteet toteutuivat 107 % eli ylitystä oli 1,7 %.

Vuodeosastohoitojen hoitojaksojen määrä toteutui ostetun toiminnan osalta 120,9 %.

Keskimääräinen hoitoaika, omat -tunnusluku oli 4,1 muutetun tavoitteen ollessa 4,4.

Koronapandemian aiheuttamista häiriöistä huolimatta määrätavoitteet toteutuivat melko hyvin.

3.3 Investointien toteutuminen

Alkuperäinen investointien talousarvio oli 36,14 milj. euroa. Kahden muutospäätöksen jälkeen muutetuksi kokonaisnettomäärärahavaraukseksi päätettiin 37,52 milj. euroa.

Investointien sitova tavoite oli nettoinvestointien kokonaisloppusumma. Investointien toteutunut kokonaisloppusumma oli 36,93 milj. euroa. Investointimääräraha alittui muutettuun talousarvioon nähden 0,6 milj. euroa, vaikka hankekohtaisten toteumien kohdalla oli poikkeamia.

	TA2020	Muutettu TA2020	Toteuma	Ero € - alle talousarvion + yli talousarvion	Toteuma-%
Investoinnit yhteensä, netto	36 141 031,00	37 516 031,00	36 932 921,00	-583 110,00	98,50 %

3.4 Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosan sitovana tavoitteena olivat lainakannan muutokset. Tavoite saavutettiin. Tilikaudella nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 30,0 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa lyhennettiin 0,8 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että rahoitusosan sitovuustasossa pysyttiin.

3.5 Muut talouteen liittyvät havainnot

Kuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot tilikaudelta 2020 olivat 222,0 milj. euroa. Kasvu edelliseen tilikauteen on 1,9 milj. euroa eli 0,9 %. Ulkoisten toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 210,4 milj. euroa, joka on 0,07 milj. euron eli 0,03 %:n vähennys edelliseen vuoteen verrattuna. Oman toiminnan kulut pienenivät 1 milj. euroa eli 0,6 % läpilaskutettavien palvelujen ostojen kasvaessa 0,9 milj. euroa eli 2,9 %. Covid-19-avustuksia saatiin 4,2 milj. euroa. Jäsenkuntalaskutuksen palautus oli 4,6 milj. euroa.

Henkilöstökulujen toteuma oli 108,8 milj. euroa, joka on 0,6 milj. euroa eli 0,6 % suurempi kuin vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Tilinpäätöksessä 2020 kirjattiin lomapalkkavarausta lisää 0,3 milj. euroa.

Ulkoinen toimintakate eli ulkoisten tuottojen ja ulkoisten kulujen erotus on tuloslaskelmassa 11,7 milj. euroa. Rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen vuosikate on 11,2 milj. euroa. Talousarviossa vuosikatetavoite 8 milj. euroa. Poistot (9 milj. euroa) toteutuivat 0,28 milj. euroa pienempinä kuin oli arvioitu talousarviossa.

Tilikauden tulos oli 2,2 milj. euroa. Poistoeron vähennys sekä varausten ja rahastojen muutokset ovat yhteensä 0,19 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä on 2,38 milj. euroa. Kertynyttä ylijäämää on taseessa 9,2 milj. euroa aiemmilta vuosilta.

4 Tarkastuslautakunnan muut havainnot ja arvioinnit

Kuljetusten kilpailutukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kilpailutukset on aikaisemmin tehty ambulanssilla tehtävien siirtokuljetusten osalta. Tarkoitus on ollut kilpailuttaa myös kiireettömät taksikuljetukset. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan taksikuljetusten kilpailutusprosessi on kestänyt turhan pitkään. Hallituksen vastauksen perusteella viive johtuu resurssoinneista. Resurssointia on lisätty lokakuussa 2020. Kilpailutukset ovat edelleen kesken. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan resurssoinnin vaikutusta kilpailutusten ajantasaisuuteen.

Esimieskoulutuksiin on osallistuttu mahdollisuuksien mukaan; tilanne on vaihdellut yksiköittäin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että esimiesten valmennusohjelma on otettu käytäntöön, mutta tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että osallistuminen on mahdollista yksiköstä riippumatta. Johtamisen ja esimiestyön vaikutus työssäjaksamisessa on keskeisessä roolissa. Muutosprosesseissa henkilöstöä tulisi osallistuttaa enemmän esim. työn kehittämiseen ja suunnitteluun liittyen.

Työn vaativuuden arviointia on tehty osittain, mutta tuloksia ei ole käsitelty. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä työn vaativuuden arvioinnin loppuunsaattamista.

Sairaalan laajennusinvestointi 144 milj. euroa toteutetaan lainarahalla. Laajennushanke kestää vuoteen 2023 asti. Projektin kustannusseurantaan ja suunnitelman mukaiseen etenemiseen tulee edelleen hankkeen jatkuessa kiinnittää erityistä huomiota.

Murolan sairaala-alueella sairaalakäytöstä vapautuneissa tiloissa on vuokralaisina sote-alan yrityksiä. Selkeitä suunnitelmia sairaala-alueen ja sen kiinteistöjen tulevasta käytöstä ei vielä ole. Yhtymävaltuusto on jo vuonna 2015 oikeuttanut hallituksen valmistelemaan Murolan sairaalakiinteistön ja -alueen myyntiä. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan Murolan sairaala-alueen ja kiinteistöjen myynnin etenemistä.

Keskuspesulan omistajien kokouksessa kesällä 2016 todettiin muun muassa, että sote-muutosten myötä Rovaniemen kaupungin intressit pesulapalveluihin vähenevät, koska sote-palvelut on suurin pesulapalveluiden käyttäjä. Lisäksi todettiin, että tilanne ei enää vastaa in house -hankintaa hankintalain näkökulmasta. Omistajat keskustelivat myös Keskuspesulan tilojen huonosta kunnosta. Hankinta on toteutettu käyttämällä hankintalain 5 luvun 34 §:ssä tarkoitettua neuvottelumenettelyä hankintailmoitus- ja tarjouspyyntöaineistossa tarkemmin kuvatulla tavalla. Yhtymähallituksen päätöksellä 24.2.2021 § 32 Rovaniemen Keskuspesula Oy valittiin kilpailutuksen perusteella kokonaistaloudellisesti edullisimpana palvelun tuottajaksi. Päätöksestä on valitettu, joten päätös ei ole lainvoimainen (tilanne 4/2021). Tarkastuslautakunta jää seuraamaan tilanteen kehittymistä ja tilan tarpeen huomioon ottamista.

5 Johtopäätökset ja suositukset

Kehittämissuosituksot perustuvat tarkastuslautakunnan eri tavoilla keräämiin tietoihin ja arviointeihin. Lautakunta on edellisten vuosien tapaan kerännyt tähän johtopäätökset-osioon asioita, joihin lautakunta haluaa yhtymähallituksen vastaavan.

Myönteisiä havaintoja vuodesta 2020:

- Tarkastuslautakunta arvostaa henkilökunnan joustavuutta koronaepidemian aikana. Hoitajajona saatiin hyvin purettua kesän 2020 aikana.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hoitohenkilökunnan edustajat ovat olleet mukana laajennushankkeen suunnittelussa.
- Taloutta on hoidettu hyvin ja talousarvion mukaisesti poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta.

Yhteenveto asioista, joita tulee vielä kehittää:

- Tarkastuslautakunnan mukaan terveydenhuollon kuljetusalan ammattilainen, ensihoitaja tai vastaava voisi olla tiimissä mukana tekemässä päätöstä sopivasta kuljetusmuodosta. Kotiutus- ja siirtotilanteissa on tärkeää kiinnittää huomiota sopivan ja turvallisen kuljetusmuodon valintaan.
- Tarkastuslautakunnan mukaan HaiPro-järjestelmä on hyvä, mutta sitä tulee edelleen tehostaa ja kehittää ja tulokset tulee hyödyntää.
- Ilman hakumenettelyä vakinaistettiin 77 työntekijää, jotka olivat pitkään hoitaneet työsopimussuhteista tehtävää. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työsuhteet pitäisi täyttää avoimella hakumenettelyllä ja työsuhteiden ketjuttamisista pitäisi päästä eroon.
- Tarkastuslautakunnan mielestä viestintästrategia tulee saattaa valmiiksi ja siinä tulee kiinnittää huomiota viestintään poikkeuksellisten olosuhteiden aikana.
- Keskitetty ajanvarauspalvelu on otettu käyttöön tietyillä tulosalueilla. Tarkastuslautakunnan mukaan on tärkeää jatkaa kehitystä kaikille ajanvarauspoliiklinikoille ja seurata palvelun toimivuutta.
- Talouden tasapainotusohjelman toteutuksen seurantaan kaivataan selkeämpää esitystä.
- Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan taksikuljetusten kilpailutusprosessi on kestänyt turhan pitkään hallituksen vastauksen perusteella resurssoinnista johtuen. Resurssointia on lisätty lokakuussa 2020. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan resurssoinnin vaikutusta kilpailutusten ajantasaisuuteen.
- Muutosprosesseissa henkilöstöä tulisi osallistuttaa enemmän esim. työn kehittämiseen ja suunnitteluun liittyen.
- Työn vaatavuuden arviointia on tehty osittain, mutta tuloksia ei ole käsitelty. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä työn vaatavuuden arvioinnin loppuunsaattamista.
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan Muurolan sairaala-alueen ja kiinteistöjen myynnin edistymistä.
- Tarkastuslautakunta jää seuraamaan tekstiilihuoltopalveluiden kilpailutukseen liittyvän valituksen etenemistä ja Rovaniemen Keskuspesula Oy:n tilan tarpeen huomioon ottamista jatkossa.
- Tilinpäätösasiakirjan toimintakertomuksen tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden ja niiden toteutumien selkeämpi ja yhtenäinen esittäminen on hallituksen vastauksen mukaisesti otettu huomioon talousarviossa 2021. Tarkastuslautakunta jää seuraamaan esittämistavan selkeyttämistä, jotta tilinpäätöksen toteumista tiedetään yksiselitteisesti, onko tavoite saavutettu.

Allekirjoitukset

Rovaniemellä 10.5.2021

Sakari Lipponen
puheenjohtaja

Jorma Kellokumpu
varapuheenjohtaja

Anne Mäkelä
jäsen

Markku Lehtinen
jäsen

Raili Fagerholm
jäsen